
Avigo Holding AS

*Eierskapskontroll for kontrollutvalget i
Grimstad kommune*

Innhold

1	Innledning	2
2	Prosjektets formål, problemstillinger og metode	2
2.1	Bakgrunn og formål	2
2.2	Problemstillinger	3
2.3	Metodisk gjennomføring	3
2.4	Vurderingskriterier	3
3	Om Avigo Holding AS	3
4	Kommunens eierstyring	5
4.1	Vurderingskriterier	5
4.2	Eierstyring av Avigo Holding AS	9
4.3	Vurderinger	13
5	Avigos virksomhet	14
5.1	Vurderingskriterier	14
5.2	Formål med eierskapet	14
5.3	Vurderinger	17
6	Revisjonens konklusjon	18
7	Kommunens og selskapets uttalelse	18
8	Litteratur	19
9	Vedlegg	20

1 Innledning

Etter bestemmelsene i kommuneloven § 23-4¹ er kontrollutvalget ansvarlig for å gjennomføre eierskapskontroll med kommunens eierinteresser. Eierskapskontroll innebærer iht. kommuneloven § 23-4 (1):

«... å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.»

Innenfor eierskapskontroll defineres kontrollutvalgets ansvar til: «*kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunen eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*», jf. koml. § 23-2 ledd 1 (b).

Sørlandet kommunerevisjon IKS har fått i oppgave av kontrollutvalget i Grimstad å gjennomføre en eierskapskontroll av Avigo Holding AS². Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til RSK 002 Standard for eierskapskontroll, fastsatt av Norges Kommunerevisorforbund.

2 Prosjektets formål, problemstillinger og metode

2.1 Bakgrunn og formål

Kontrollutvalget i Grimstad kommune vedtok i møte 14. september 2023 (sak 34/23) å bestille en prosjektplan for eierskapskontroll i Avigo Holding AS.

I Grimstad kommunes vedtatte plan for eierskapskontroll (jf. kontrollutvalget sak 25/20), var det ført opp to eierskapskontroller; Grimstad Eiendomsutvikling AS og Aust-Agder Museum og Arkiv IKS. Førstnevnte ble levert til kontrollutvalgets møte 29. april 2021. I møte 8. juni 2023 ble det vedtatt å gjennomføre en eierskapskontroll av Avigo Holding AS fordi det vil være besparende iht. gjenstående midler å foreta en eierskapskontroll samtidig som de to andre eierkommunene (jf. kontrollutvalget sak 25/23). Det har heller ikke tidligere vært gjennomført en eierskapskontroll av Avigo Holding AS.

Formålet med eierskapskontrollen er å undersøke og vurdere hvordan Grimstad kommune ivaretar sine eierinteresser i Avigo Holding AS gjennom god eierstyring. Det vil videre være hensiktsmessig å se på hvorvidt selskapet driver etter sitt formål og i samsvar med kommunens føringer og prinsipper, rapportering, styre og generalforsamling mv.

Avigo Holding AS er et aksjeselskap eid av Grimstad kommune, Lillesand kommune, Birkenes kommune og Agder fylkeskommune, hvor Grimstad har en eierandel på 29 % (Lillesand, Birkenes og Agder fylkeskommune med hhv. 31,2 %, 19,2 % og 20,4 %). Selskapet driver med arbeidstrening og arbeidsinkludering, og har som mål å bidra til å gi mennesker økt livskvalitet og mulighet til å komme i eller beholde jobb.

¹ LOV-2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven). Heretter koml.

² I prosjektplanen som lå til grunn for bestillingen, var selskapet oppført som Avigo AS. Etter konserndannelsen er det korrekte navnet Avigo Holding AS.

2.2 Problemstillinger

I samsvar med RSK 002 «Standard for eierskapskontroll»³ fra Norges kommunerevisorforbund (NKRF), har revisjonen valgt å avklare følgende problemstillinger:

- 1) Er kommunens eierstyring i samsvar med krav og anbefalinger?**
- 2) Driver Avigo Holding AS sin virksomhet i tråd med kommunens intensjon og formål?**

Revisjonen vil se nærmere på kommunens eierstyring av selskapet, gjennom blant annet rapporteringsrutiner, styret og generalforsamling og økonomiske forhold av relevans. Det vil videre være hensiktsmessig å vurdere hvorvidt kommunens eierskapsprinsipper ivaretas gjennom eierskapet i selskapet.

2.3 Metodisk gjennomføring

Prosjektet har blitt gjennomført etter kravene som stilles i revisjonsstandard RSK 002. Det metodiske arbeidet har i hovedsak bestått av en kvalitativ tilnærming gjennom dokumentanalyse, men også intervju med daglig leder i selskapet samt spørsmål til kommunens eierrepresentant og selskapets styremedlemmer. Dokumentanalysen har bestått av gjennomgang av kommunale styringsdokumenter, rutinebeskrivelser, politiske vedtak og eierskapsmeldinger. Vurderinger som er gjort i denne rapporten, er gjort på bakgrunn av dokumentasjon tilgjengelig for revisjonen.

Prosjektet er avgrenset innenfor gitte rammer til en eierskapskontroll, dvs. undersøkelse av utøvelsen av eierinteressene, hvilke mål og forventinger kommunen har satt for selskapet og om selskapet har iverksatt handlinger for å imøtekomme dette. Hvilke valg og prioriteringer selskapet gjør, eller i hvilken grad selskapet oppfyller kommunens mål og forventinger, faller utenfor rammene som ligger i en eierskapskontroll.

Prosjektet har blitt gjennomført av Sørlandet kommunerevisjon IKS med Kristian Fjellheim Bakke som ansvarlig revisor.

2.4 Vurderingskriterier

Kriteriene i denne eierskapskontrollen vil ta utgangspunkt i følgende kilder:

- Lov -2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov 13. juni 1997 om aksjeselskap (asl.)
- Selskapets vedtekter og politiske vedtak
- Grimstad kommunes eierskapspolitikk og prinsipper for eierstyring
- KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

3 Om Avigo Holding AS

Avigo Holding AS (heretter: Avigo) ble stiftet i 1982 og er et konsern som har avklaring, utprøving, kvalifisering av mennesker som står utenfor arbeidslivet som sitt primære formål, og

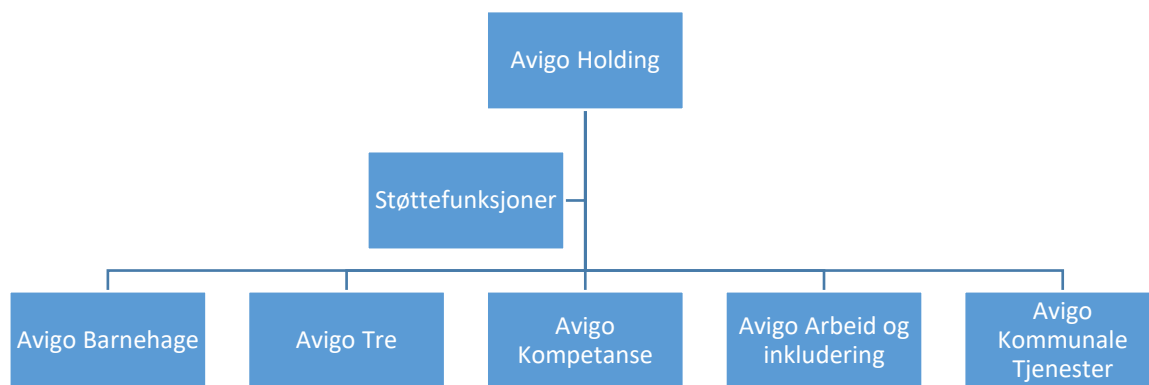
³https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_002_Standard_for_eierskapskontroll_200812.pdf

dette skal skje gjennom nært samarbeid med NAV, eierkommunene og fylkeskommunen. Avigo gir også opplæring i grunnleggende ferdigheter, sosial mestring og psykisk helse.

Nøkkelopplysninger om selskapet:

Navn:	Avigo Holding AS
Organisasjons nr.:	932 936 046
Sektorkode/org.form:	Aksjeselskap
Stiftet:	1982
Forretningsadresse:	Gamleveien 90 4790 Lillesand
Daglig leder:	Tone Thorvaldsen Vareberg
Styreleder:	Linda Hye
Eierkommuner:	Grimstad (29,0 %), Lillesand (31,3 %), Birkenes (19,4 %), Agder fylkeskommune (20,4 %)
Revisor:	Team revisjon AS

Organisasjonsstrukturen er vist i figuren under.

For å oppfylle sitt formål er tilbudet til de med behov for tjenester fra Avigo som følger:

- Arbeidsforberedende trening (AFT). AFT er et tilbud til de som trenger hjelp til å komme ut i jobb eller utdanning. Målet er at deltager skal oppnå varig tilknytning til arbeid eller utdanning.
- Varig tilrettelagt arbeid (VTA). VTA er et tilbud for de som får uføretrygd. Det er jobb i en bedrift med tilrettelagt miljø og tilpassete arbeidsoppgaver, men kan også være i en ordinær bedrift.
- Studier med støtte (SMS). SMS er et tilbud for de som har psykiske helseproblemer og behov for støtte til å gjennomføre studier. I SMS får man tett oppfølging ved oppstart og gjennomføring av opplæringen, og etter studiene kan man også få hjelp til å komme i jobb.

- Opplæring i lese, skrive og regne. Grunnleggende ferdigheter innenfor lesing, skriving, regning er viktig for å kunne lære og utvikle seg, både i skole, jobb og hverdagsliv.
- Kompetansebevis. Mulighet til å ta videregående opplæring ute i en bedrift.
- Avigo Tjenesten. Arbeids- og aktivitetstiltak for unge sosialhjelpsmottakere mellom 18-30 år i Lillesand og Birkenes kommune.

4 Kommunens eierstyring

1) Er kommunens eierstyring i samsvar med krav og anbefalinger?

4.1 Vurderingskriterier

Vurderingskriteriene i følgende kapittel vil redegjøre for de formaliserte rammene knyttet til utøvende eierstyring, og de verktøy og arenaer som anses som effektive virkemidler for ivaretagelse og oppfølging av kommunalt eierskap. Kriteriene vil i hovedsak ta utgangspunkt i Grimstad kommunes eierskapspolitikk og -prinsipper, samt KS-rapport⁴ som presenterer 21 anbefalinger for god eierstyring, selskapsledelse og kontroll, hvor revisjonen har valgt å trekke ut de mest essensielle og relevante anbefalingene.

Kommunen som eier har ansvar for å sikre etterfølgelse av et langt bredere spekter av lovpålagte bestemmelser, og eierstyringen er ofte preget av sammensatte mål- og rapporteringskrav. Det ligger i tillegg en forventning om at kommunens midler anvendes på en hensiktsmessig måte, med mest mulig effektive løsninger. By-/kommunestyret har det overordnede ansvaret for de deler av kommunens virksomhet som er lagt ut til selskaper, og det er derfor viktig med en aktiv demokratisk eierstyring og oppfølging. Kommunens eierstyring vil sies å ha et gjennomgående politisk preg, da den demokratiske delen kommer til uttrykk ved at selskapene er opprettet av og driver sin virksomhet på oppdrag fra kommunestyret.

Eierstyring gjennom etablering

Når kommunen skiller ut virksomheter i selskaper, begrunnes dette med argumenter som eksempelvis kostnadseffektivitet, tjenestekvalitet, konkurranseutsetting, oppgave- og ansvarsfordeling og oversiktighet. Ved etablering av kommunale selskaper får kommunen en anledning til direkte påvirkning gjennom å legge de politiske, finansielle og organisatoriske rammene for virksomheten.⁵ Styling gjennom etablering av selskapet fremhever NIBR-rapport om kommunale selskap som en av de mest sentrale verktøy for kommunens eierstyring av sine selskaper. Etablering av et selskap er en anledning for kommunen til å legge føringer ved flere forhold og anses som en aktiv del av kommunens eierstyring. Ved etablering har kommunen mulighet til å legge føringer gjennom både fastsetting av selskapets formål og virksomhet, valg av selskapsform, regulering av relasjonen mellom eierne, selskapets vedtekter/selskapsavtale og nedfelling av øvrige styringsdokumenter⁶.

KS-anbefaling 1 «Velge selskapsform ut fra formål og behov» beskriver at det er kommunen sitt ansvar som eier å sørge for en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, markedsforhold og aktuelt lovverk. Et aktivt eierskap er

⁴ KS-rapport 2020. *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2019-2023*

⁵ Norsk by- og regionforskning (NIBR). Rapport 2015:1, *Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap*. s. 19

⁶ *Ibid* s. 99

avgjørende for en god lokalpolitisk forvaltning av kommunens verdier i selskapene, og kommunen bør kommunisere klart hva de ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid.⁷

Eierstyring gjennom styringsdokumenter

Styring gjennom dokumenter er et anerkjent virkemiddel innen eierstyring, både i form av ulike strategier, rutinebeskrivelser, årsrapporter, planer og meldinger. Styringsdokumentene er ment å fylle ulike funksjoner innen eier- og selskapsstyringen, hvor enkelte er lovpålagt og andre faller inn under det lokale selvstyret og således opp til kommunen å ta i bruk eller ikke⁸.

Eierskapsmelding som styringsdokument er et sentralt og vel anvendt virkemiddel for god kommunal eierstyring. Kommuneloven § 26-1 stiller krav til at kommunestyret minst én gang i valgperioden skal vedta en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i, samt kommunens formål med sine eierinteresser, jf. koml. § 26-1 (2). I KS-anbefaling 4, «Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret», oppfordres det til en hyppigere revidering av eierskapsmeldingen enn lovkravet om en gang i valgperioden, enten gjennom revidering av selve meldingen eller en årlig rapport om selskapenes økonomi eller spesielle saker mv. I tillegg til lovens minimumskrav til innholdet i en eierskapsmelding, anbefaler KS at det kan være aktuelt å si noe om hvordan arbeidet med eierskapsstyring skal organiseres i kommunen, samtidig som det presiseres at kravet om formålet med eierskapet skal definere kommunens formål og er ikke nødvendigvis identisk med selskapets formål.

Revisjonen benytter *Eierskapspolitikk for Grimstad kommune – perioden 2023-2027* (vedtatt i kommunestyret 7. november 2023, sak 23/21)⁹. Overordnet skal eierskapspolitikken «bidra til god politisk styring og kontroll ved å beskrive rammene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap» og følgende prinsipper legges til grunn for kommunens eierskap:

1. Grimstad kommune skal være en aktiv og ansvarlig eier.
 - a. Som en ansvarlig eier fremmer kommunen ansvarlighet i selskapene. Selskapene skal drives på en ansvarlig måte, som innebærer å opptre etisk forsvarlig og identifisere og håndtere selskapets påvirkning på omgivelsene de opererer i.
 - b. Å være en aktiv eier innebærer at kommunen engasjerer seg i selskapene for å påvirke selskapets strategi og handlinger. Dette skjer blant annet i eierdialogen og gjennom å stille tydelige forventninger. Det skal utarbeides eierstrategier for kommunens vesentlige eierskap.
 - c. Kommunen skal behandle indirekte eierskap på linje med direkte eierskap, når et selskaps vesentlige del av virksomheten er plassert i datterselskap. Det forventes at det utarbeides konsernregnskap med tilhørende regnskap for datterselskaper.
2. Det skal være åpenhet om Grimstad kommunes eierskap, eierutøvelse og stemmegivning på generalforsamling.
3. Grimstad kommune utøver sin eiermyndighet i representantskapsmøter, generalforsamling og eiermøter/årsmøter.

⁷ Kommunesektorens organisasjon (KS). *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*. S. 12

⁸ Norsk by- og regionforskning (NIBR). Rapport 2015:1, *Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap*. S. 111

⁹ Revisjonen benytter kommunens siste bestemmelser knyttet til eierskap selv om dokumentasjonen fra selskapet er fra perioden før oppdaterte regler trådte i kraft. Revisjonen mener det er mer hensiktsmessig å få frem hvordan kommunen vil jobbe med eierskap fremover enn å vurdere eierstyringen av Avigo ut fra et foreldet regelverk.

- a. Eierutøvelsen skal bidra til å nå kommunens mål som eier. Dette skjer gjennom forventninger til selskapene, stemmegivning på generalforsamling og annen eierutøvelse.
 - b. Kommunens eierutøvelse skal legge til grunn lovfestet ansvarsfordeling mellom eier, styre og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.
 - c. Kommunestyret velger representanter til eierorganet. Eierutøvelsen skal gjenspeile kommunestyrets flertallsbeslutning. Kommunestyret vurderer selv om det er behov for å utarbeide instruks for eierrepresentanter. Kommunestyret tar ved behov initiativ til etablering av eiermøter i selskaper hvor eierne kan drøfte felles eierstyring.
 - d. Formannskapet er kommunens eierskapsutvalg. Saker som har betydning for kommunens eierskap – herunder etablering, endring og avvikling av selskaper, skal behandles i eierskapsutvalget før behandling i kommunestyret.
4. Kommunestyret skal årlig behandle eierskapsmelding med rapportering fra selskapene.
5. Styre i selskap som er hel- eller deleid av Grimstad kommune skal som hovedregel være profesjonelt sammensatt.
- a. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og tilpasset det enkelte selskaps egenart. Styremedlemmer velges som utgangspunkt for en periode på to år.
 - b. Valg av styre og styreleder i aksjeselskaper og interkommunale selskaper skal skje på bakgrunn av en begrunnet innstilling fra en valgkomité. Instruks for valgkomiteen utarbeides av eierskapsutvalget. For kommunens deleide selskaper bidrar eierskapsutvalget til å utarbeide instruks for valgkomite gjennom de ulike eierorganene.
 - c. Grimstad kommune skal som hovedregel ikke velge styremedlemmer som er sittende kommunestyrerepresentanter.
 - d. I interkommunale selskaper (IKS) og andre likeartede virksomheter hvor Grimstad kommune er deleier, bes ordfører arbeide for at valgkomiteer opprettes og at valg av styrer skjer etter de samme profesjonelle prinsipper.
6. Styret har ansvar for å forvalte selskapet. Kommunen som eier skal vurdere styrets måloppnåelse og bidrag til å nå forventningene for selskapet.
- a. Styret har ansvar for å sette opp årlig plan for styrets arbeid og har ansvar for egenevaluering av styret og daglig leder.
 - b. Grimstad kommune skal tilby nødvendig introduksjon (styrekurs i regi av KS eller tilsvarende) til styremedlemmer ved starten av valgperioden. Styret selv har ansvar for nødvendig kompetanseutvikling gjennom valgperioden og gir ved behov tilbakemelding til kommunens valgkomite.
 - c. Styreinstruks eller vedtekter for selskapet skal sikre at saker som behandles av styret og representantskapet er tilstrekkelig skriftlig dokumentert, og at styrevedtak protokollføres. Styreinstruksen skal inneholde rutiner for habilitet. Instruksen skal sikre at styremedlemmer og daglig ledelse melder fra til styret hvis de kan være inhabile.
 - d. Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper skal registrere seg i styrevervregisteret.
 - e. Styret skal vurdere behovet for å tegne styreansvarsforsikring. Grimstad kommune kan i særskilte tilfeller tegne slik forsikring for heleide selskaper.
7. Godtgjørelse til styrer og representantskap fastsettes slik at den fremmer verdiskapning og fremstår som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Eierorganet tar årlig stilling til godtgjørelsens størrelse.

Dokumentet fører også opp Grimstad kommunes eierforventninger til kommunens hel- og deleide selskaper:

1. Selskapene utarbeider tydelige ambisjoner, mål og strategier for drift og styring av virksomheten.
2. Selskapene skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.
3. Selskapene oppfordres til å inkludere arbeidet med FNs bærekraftsmål i selskapets strategier og arbeide aktivt med å følge dette opp i daglig virksomhet.
4. Selskapene har tydelige mål og tiltak for å fremme økt mangfold, likestilling og inkludering. Selskapene skal ha lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende arbeidsrettslig regelverk og tariffavtaler, og skal som oppdragsgiver stille krav om at leverandører og eventuelle underleverandører opptrer i samsvar med gjeldende regelverk.
5. Selskapene har en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, og utarbeider et offentlig tilgjengelig etisk regelverk, som minst tilsvare kommunens eget.
6. Det skal praktiseres åpenhet og offentlighet i samsvar med gjeldende regelverk og Grimstad kommunes etiske retningslinjer.
7. Selskapene fremmer en åpenhetskultur og er åpen om og rapporterer på alle vesentlige forhold slik at informasjonen gir eiere og allmennheten et rettvise bilde av virksomheten.
8. Selskapene har effektiv strategisk og operasjonell risikostyring og god internkontroll som er forankret i selskapets strategi- og beslutningsprosesser.
9. Selskapene gjør løpende vurderinger om selskapets virksomhet omfattes av regelverket for offentlige anskaffelser og statsstøttereguleringen.
10. Selskaper som er vesentlige for kommunen og som utøver aktivitet som kan påvirke klimaet fører årlig klimaregnskap, identifiserer vesentlige utslippskilder og setter mål om å redusere sitt klimafotavtrykk.
11. Selskapene stiller hensiktsmessige klima- og miljøkrav til sine leverandører.

I forlengelse av en eierskapsmelding er det flere styringsdokumenter som utgjør viktige verktøy for kommunens ivaretagelse av sine eierskap. KS-anbefaling 5 «Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig» uttrykker viktigheten av å jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Dette gjelder både kommunens egne strategi- eller styringsdokumenter som alle selskap må forholde seg til, og eventuelle interne strategidokumenter som peker ut hvordan og med hvilke innsatsfaktorer selskapet skal oppnå de målene eierne har fastsatt. I mange selskaper vil det også være aktuelt å ha en styreinstruks som legger føringene for styrets arbeid og saksbehandling.

For ethvert aksjeselskap utgjør vedtektene en viktig del av aksjeselskapenes stiftelsesdokument, jfr. aksjeloven § 2-1. Aksjeloven §§ 2-2 og 2-3 spesifiserer minstekrav til vedtektenes innhold, herunder selskapets foretaksnavn, virksomhet, aksjekapitalens størrelse mv. Hovedintensjonen ved vedtekter er å regulere forholdet mellom eierne/aksjonærene, samt mellom eierne og selskapet. For å regulere styringen ytterligere kan det være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter, og det er vanlig å utvikle selskaps-spesifikke eierstrategier. Slike dokumenter er ikke nødvendigvis lovfestet, men har til hensikt å sikre en bevisst eierstyring og å tilstrebe åpenhet og gjennomsiktighet i den kommunale tjenesteproduksjon der den er organisert i selskaper.

Eierstyring gjennom generalforsamling og eiermøter – rapportering

Aksjeloven kapittel 5 regulerer de formkrav som skal foreligge ved gjennomføring av generalforsamling i aksjeselskap. Generalforsamlingen utgjør øverste myndighet i selskapet og alle aksjeeiere har rett til å delta, jf. aksjeloven §§ 5-1 og 5-2. Generalforsamling skal avholdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, hvor det stilles krav til behandling av årsregnskap og evt. årsberetning (evt. utdeling av utbytte), samt andre saker som etter loven eller vedtektene tilhører generalforsamlingen, jf. asl. § 5-5. Innkallingen skal skje skriftlig, og senest en uke før møtet skal holdes, jf. asl. § 5-10.

I KS-anbefaling 8 anbefales det at kommunen bør «sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter». KS anbefaler at dette tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

NIBR trekker i sin rapport frem direkte kontakt gjennom eiermøter som en sentral arena for eierstyring utenom generalforsamling. Eiermøter omtales som en vanlig form for eierstyring, og er et styringsverktøy som anvendes i de fleste kommuner, ofte representert ved kommunedirektør eller ordfører. Eiermøtene presenteres videre som en viktig arena for å drøfte selskapenes formål, og som en effektiv møteplass for eiere og styret i selskapene.

I KS-anbefaling 6 «Holde jevnlig eiermøter» anbefales det at det jevnlig skal gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet. Eiermøter er en ikke-lovregulert og uformell arena hvor både eiere og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. KS beskriver at det ikke bør legges føringer eller «gis signaler» i eiermøter som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. All eierstyring skal formelt skje i generalforsamlingen, og eiermøter skal kun utgjøre en uforpliktende arena for eierne og selskapet.

Prinsippene kommer i tillegg til gjeldende lovgivning på området, samt eventuelle bestemmelser om eierstyring fastsatt for det enkelte selskap i vedtekter, aksjonæravtale eller eierstrategier.

Etter KS' anbefalinger bør by/kommunestyre årlig få en rapport om tilstanden for selskapene. Samtidig anbefales det eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

4.2 Eierstyring av Avigo Holding AS

Eierstyring gjennom etablering og vedtekter

Avigo Holding AS ble stiftet i 1982, fusjonerte med Biva AS i 2015 og ble omdannet til konsernstruktur i 2021. Aksjeloven stiller enkelte minimumskrav til innholdet i selskapets vedtekter, herunder foretaksnavn, virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes nominelle beløp. Vedtektene til Avigo Holding AS har følgende innhold, fordelt på ti bestemmelser:

- Selskapets navn og forretningskontor
- Selskapets formål
- Aksjekapital og aksjenes pålydende beløp
- Om valg av styremedlemmer, valgkomité
- Generalforsamlingens innkalling og dagsorden
- Styrets myndighet

Av det revisjonen kan se av oversendt dokumentasjon, fremgår det ingen diskusjon rundt valg av selskapsform eller eksplisitte føringer fra etableringen på hvordan kommunen ville ivareta eierstyringen av selskapet. I kommunens vedtatte eierskapspolitikk er selskapsformer et eget kapittel, og her presenteres de relevante selskapsformene. Dette er for å gi et godt grunnlag når kommunen skal beslutte organisering ved opprettelse av selskaper og virksomheter.

I forbindelse med fusjonen mellom Biva AS og Avigo AS har revisjonen blitt forelagt sakspapirer fra sak i kommunestyret om oppkjøp av aksjer i Avigo (saksnr. 18/155). Her heter det at kommunens formål med eierskapet kan framstå som noe uklart, men at kommunen mener at formålet slik det fremkommer i selskapets vedtekter §3, er «viktige samfunnsmessige formål som også er Grimstad kommunes mål. Det å styrke eierskapet med en utvikling innen VTA-plasser framstår som en ønsket utvikling. En slik utvikling klargjør også Grimstads hensikt med eierskapet i selskapet.»

Ordfører mener det er noen forhold som bør vurderes knyttet til drift, fremtidig struktur og strategi – og dermed også kommunens eierskap. Siden Grimstad kommune er eier i både Avigo og Jobbklar, samt drifter sin egen Jobbsentral, så bør det løpende vurderes hva som gir best løsning for kommunen og de oppgavene som skal løses, ifølge ordfører.

Eierstyring gjennom styringsdokumenter

I Grimstad kommunes gjeldende *eierskapspolitikk* som ble vedtatt av bystyret i november 2023, beskrives formålet med eierskapspolitikken å være «et redskap for at kommunestyret kan utøve en målrettet, forutsigbar og god eierstyring» og den skal «bidra til god politisk styring og kontroll ved å beskrive rammene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap», og det trekkes et skille mellom eierskapspolitikken og eierskapsmeldingen. Kommunen skal opprette et eierskapsutvalg med tilhørende sekretariat, og skal bl.a. være ansvarlig for en årlig eierskapsmelding og vurdere behov for eierstrategier. En eierskapsmelding skal være en «årlig redegjørelse over utviklingen i samtlige selskaper» med tema som formål med kommunens eierskap og samfunnsansvar. Dokumentet for eierskapspolitikken har ellers en beskrivelse av hva som menes med eierstyring og hvilke ansvar de ulike rollene i kommune har i denne forbindelse. De relevante selskapsformene blir presentert samt forhold som må vektlegges ved valg av selskapets organisering og hvert selskap skal rangeres etter hvor vesentlig eierskapet er for kommunen. Selskapenes forhold til sentrale lovverk blir diskutert og endelig fastsettes Grimstad kommunes eierskapsprinsipper og generelle eierforventinger til hel- og deleide selskap. Revisjonen er også forelagt siste *eierskapsmelding* behandlet i kommunestyret 10. desember 2018. I tillegg til eierskapsprinsipper og andre føringer som er erstattet av ovennevnte eierskapspolitikk, er det en opplisting av kommunens eierskap. Listen inneholder organisasjonsform, navn på selskap og delvis eierandel og ved enkelte tilfeller annen informasjon som formål, samarbeidende kommuner og daglig leder.

Revisjonen er forelagt *saksprotokoll og saksfremlegg om prinsipper for valg av styremedlemmer i hel- og deleide kommunale virksomheter* (kommunestyret saksnr. 23/156). Her slås det fast at styrene i kommunens selskaper skal som hovedregel være profesjonelt sammensatt og virkemidler for å få til dette er begrunnet innstilling fra en valgkomité, ikke velge styremedlemmer som er sittende kommunestyrerepresentanter og med kompetanse tilpasset det enkelte selskaps egenart.

Revisjonen er forelagt en *styreinstruks* der flere forhold om hvordan styret skal opptre, reguleres. Det gjelder ansvar og myndighet, innkalling til styremøter der det stilles krav til at saker skal bli tilstrekkelig opplyst før behandling, møteplan og styrearbeid, krav til styremedlemmers uavhengighet og objektivitet, arbeidsfordeling og forholdet mellom styret og daglig leder, mm.

Ordfører oppgir at kommunen ikke har en egen eierstrategi for Avigo, men det er en prosess knyttet til dette for alle selskap der Grimstad kommune har eierinteresser slik at det vil komme på plass, og det vil være aktuelt å utarbeide en felles eierstrategi sammen med de øvrige eierne i Avigo.

For Avigo er alle fire styremedlemmer oppnevnt av eierne registrert i styrevervregisteret (representant fra næringslivet samt ansattrepresentanter er ikke det)¹⁰. De siste fire årene har selskapet hatt følgende antall styremedlemmer og kjønnsfordeling¹¹:

År	2020	2021	2022	2023
Antall	7	7	7	7
Ant. kvinner	3	3	3	3
Andel kvinner	43 %	43 %	43 %	43 %

På spørsmål fra revisjonen om opplæring av styremedlemmer ved starten av styrevervperioden, er det ingen som svarer at det har vært tilbud om dette fra eierkommunene, men det oppgis av en at det har vært tilbud om kurs fra styreforeningen, og det blir nevnt at opplæring i aksjeloven kunne vært en fordel. På spørsmål om kompetanseheving underveis i perioden er det litt varierende svar. Flere oppgir at kompetanseheving blir integrert i det praktiske arbeidet underveis, f.eks. i gjennomgang med revisor om styrets rolle og funksjon, men enkelte svarer at de ikke har opplevd dette.

Daglig leder i Avigo mener at styret i Avigo har god sammensetning og kompetanse og med en kompetent styreleder. Daglig leder opplever at styret jobber for selskapets beste, og særinteresser for kommunene opptre i svært liten grad.

Eierstyring gjennom generalforsamling – rapportering

Ordfører oppgir at den primære rapporteringen foregår ved at eierrepresentant informeres på generalforsamling, der styret v/styreleder informerer om aktuelle saker. Det har også vært avholdt eiermøter og ekstraordinære generalforsamlinger i forbindelse med prosessen rundt dialogen med Jobbklar om mulig felles eierstruktur. Det er ikke etablert faste rapporteringsrutiner fra eierrepresentant til kommunens utvalg, men ordfører informerer formannskap og kommunestyret ved behov, eksempelvis om prosessen med mulig sammenslåing med Jobbklar. Selskapet har også vært invitert til formannskapsmøte og informert politisk ledelse der. Ordfører nevner at eierskapsutvalget følger opp kommunens eierinteresser, og med etableringen av et eierskapssekretariat er det en forventning om at det vil bli enda bedre system og omfang på rapporteringen, bl.a. i form av årlige eierskapsmeldinger.

Ordfører oppgir ellers at ordfører og kommunedirektør har vært i samtaler/intervju med selskapet (konsulent fra PWC) i forbindelse med utarbeidelsen av ny selskapsstrategi, og ordfører hadde dialog med selskapet ved daglig leder og styreleder i forbindelse med at det skulle velges nye styremedlemmer etter kommunevalget 2023. Ordfører opplyser om at kommunedirektør følger

¹⁰ Søk i styrevervregisteret utført 16. januar 2024

¹¹ Kilder: Årsberetning 2020-22, Protokoll fra styremøte 3/23

opp selskapet knyttet til kommunens bruk av Avigo sine tjenester, og det er avholdt flere møter mellom kommunedirektør og selskapets ledelse i 2022 og 2023. Kommunedirektør har også vært informert og deltatt på møter med selskapet i forbindelse med utarbeidelsen av ny selskapsstrategi som vil påvirke de tjenester selskapet kan levere.

Revisjonen har fått oversendt møtedokumenter og protokoll fra generalforsamlinger for Avigo de siste tre årene. Møtene er avholdt innen seks måneder fra sist regnskapsår, og sakslistene er innholdsmessig i samsvar med de krav som fremgår av aksjeloven og selskapets vedtekter. For alle møtene gjelder det at innkalling og dagsorden er godkjent. Generalforsamlinger er gjennomført på følgende tidspunkt med tilhørende saker til behandling de siste tre årene:

- 1. juni 2023; åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkalling og dagsorden, godkjenning av årsregnskap og –beretning, godtgjørelse til styret, styrevalg
- 23. juni 2022; åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkalling og dagsorden, godkjenning av årsregnskap og –beretning, om prosessen rundt fusjon av Avigo og Jobbklar, godtgjørelse til styret, godtgjørelse til revisor, styrevalg
- 17. juni 2021; åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkalling og dagsorden, godkjenning av årsregnskap og –beretning, endring av navn til Avigo Holding AS, endring av vedtekter pga. navneendring, godtgjørelse til styret, godtgjørelse til revisor, konsernregnskapsstruktur, styrevalg

I tillegg var det ekstraordinær generalforsamling desember 2022 om valg av nye styremedlemmer. I alle møter har innkalling og dagsorden blitt godkjent og styreleder og daglig leder har vært til stede (med unntak av ekstraordinær generalforsamling der kun styreleder var til stede).

Fra forelagt dokumentasjon knyttet til styremøter i årene 2021, 2022 og første halvdel av 2023, ser revisjonen at det er utarbeidet en årlig plan for styremøter, men ikke gjennomført egevaluering av styret. Revisjonen er også forelagt presentasjoner fra eiermøter de tre siste årene, avholdt samme dag som generalforsamlingene. Her blir ulike sider ved Avigo presentert, som endring til konsernstruktur, fusjonsprosessen med Jobbklar, strategier for Avigo, resultater og hvordan man jobber i ulike enheter i Avigo mm.

Ordfører oppgir at det ble tatt initiativ til eiermøte med de andre eierkommunene for å få informasjon om prosessen rundt mulig sammenslåing med Jobbklar etter at den prosessen stoppet opp. Bakgrunnen for det er at ordfører reagerte på at styrene i selskapene stoppet opp prosessen som var godkjent av generalforsamlingene og dermed eierne.

Daglig leder oppgir å rapportere om status i selskapet i eiermøter, hvert styremøte og i generalforsamling, og opplever å ha veldig god dialog med generalforsamling. Selskapet har fast kvartalsmøte med kommuneadministrasjonen i Grimstad i tillegg til møte med formannskapet, ifølge daglig leder.

4.3 Vurderinger

Revisjonen har i denne problemstillingen kontrollert hvorvidt Grimstad kommune driver hensiktsmessig eierstyring av sine eierinteresser i Avigo i henhold til de krav som fremgår av kommunens egne føringer, lov og KS' anbefalinger.

Det er revisjonens vurdering at selskapets vedtekter følger aksjelovens minimumskrav og KS' anbefaling om regler for innkalling til generalforsamling samt regler for valg av styremedlemmer er inkludert. Revisjonen er ikke forelagt noe skriftlig knyttet til valg av selskapsform ved opprettelsen (Avigo ble stiftet i 1982). I forbindelse med fusjonen med Biva AS står det i kommunens sakspapirer at kommunens eierskap i Avigo er uten et klart formulert formål, men kommunen støtter seg til formålet slik det fremkommer i vedtektene og mener at dette er forenlig med kommunens hensikt med eierskapet. Det er likevel revisjonens vurdering at kommunen ved kommende nyetableringer vil gjøre en grundig gjennomgang av relevante selskapsformer ved nyetableringer, da dette nå er inkludert i eierskapspolitikken.

Revisjonen vurderer det som at Grimstad kommune ikke har vist et tilstrekkelig aktivt eierskap i Avigo i forrige periode som følge av flere forhold. Kommunen har ikke overholdt krav om å behandle eierskapsmelding en gang i bystyreperioden i forrige periode (2019-2023). Eierskapspolitikken vedtatt i november 2023 er fra kommunestyret konstituert i oktober 2023, og den forrige eierskapsmeldingen er fra 2018. Det er samtidig revisjonens vurdering at Grimstad kommune har fått på plass styringsdokumenter som vil kunne være gode verktøy i eierstyringen, og med føringene som er lagt ifm. opprettelse av eierskapsutvalg og –sekretariat, vil dette tilfredsstillende anbefalingene fra KS. Revisjonen er ikke forelagt eierstrategi eller andre forventninger til/mål for Avigo fra Grimstad kommune, noe som fremstår særlig viktig for Avigo sett i lys av de tilstøtende virksomhetene der kommunen får/ytter tjenester (Jobbklar og Jobbsentralen), men det er positivt at eierkommunene har tatt initiativ til en felles vurdering av eierstrategi for Avigo og ordfører er klar over denne utfordringen.

Det er revisjonens vurdering at generalforsamlingene er korrekt innkalt og gjennomført, og i alle saker som krever vedtak, blir dette protokollført. For revisjonen fremstår det som at det er sentrale saker som er behandlet i generalforsamlingen og at det er god bredde i saker som det blir orientert om fra ledelsen. Det er videre gjennomført eiermøter, og her har eierne fått utdypende informasjon om aktuelle saker som fusjonsprosessen med Jobbklar. Informasjonsflyten fra selskapet til kommunen synes bra.

Revisjonen vurderer det som at styreinstruksjonen omfatter de krav som er stilt av Grimstad kommune hva gjelder habilitet og dokumentasjon samt at den inneholder regler for styrets arbeid. Styresammensetningen er i tråd med aksjelovens krav, og alle relevante styremedlemmer er registrert i styrevervregisteret slik kommunens prinsipper legger opp til. Styremedlemmer har ikke fått opplæring ved starten av sin periode, slik revisjonen ser det, men det synes likevel som at det er god kompetanse og at det er kompetansehevende elementer i det praktiske styrearbeidet. På den annen side er det ikke gjennomført styrets egne evaluering av det revisjonen kan se av fremlagt dokumentasjon.

Rapporteringen til formannskap og kommunestyre fremstår mer tilfeldig siste periode, etter revisjonens vurdering, men den strategien som er nedfelt i eierskapspolitikken omkring dette vil gi klare rammer.

I en sammenligning mellom Grimstad og Lillesands eierskapsprinsipper fremgår det at mye er likt, men det er enkelte forskjeller. Lillesand kommune har et mål om minst 50 prosent kvinneandel i styrene, mens Grimstad ikke har noen føringer og må dermed forholde seg til regler etter aksjeloven. Grimstad har et mål om en profesjonell styresammensetning, mens Lillesand ikke har dette. Videre har Lillesand som en hovedregel at det skal foreligge en aksjonæravtale mens Grimstad ikke har dette. Dette synes likevel som mindre forskjeller som kommunene bør klare å avstemme seg imellom.

5 Avigos virksomhet

2) Driver Avigo Holding AS sin virksomhet i tråd med kommunens intensjon og formål?

5.1 Vurderingskriterier

Vurderingskriteriene i følgende kapittel vil redegjøre for kommunens definerte intensjon med selskapet, herunder selskapsavtalens føringer. Mål og føringer for selskapet vil vurderes opp mot hvordan selskapet har innrettet seg etter dette. Avgrensningen vil gå mot det som er behandlet i første problemstilling.

Kommunens selskaps spesifikke formål

Det foreligger ikke noen spesifikk eierstrategi for Avigo fra Grimstad kommune, men det foreligger relevante, generelle eierforventninger fra kommunens eierskapspolitikk, jf. kap. 4.1.

Selskapets virksomhet etter vedtektene

Etter aksjeloven skal selskapets vedtekter ha en bestemmelse som beskriver virksomheten i selskapet. Avigo Holding AS har følgende formål i vedtektenes §3:

«Selskapets formål er å drive arbeid og inkluderingsarbeid gjennom avklaring, kvalifisering og/eller formidling av jobbsøkere. Dette skal skje gjennom produksjons og arbeidspraksis i et reelt og moderne arbeidsmiljø, eller gjennom kurs og individuell veiledning. Selskapet kan eie eller være deleier i andre selskaper som faller inn under dette formålet.»

5.2 Formål med eierskapet

Avigo har som sitt primære formål å drive med «avklaring, utprøving, kvalifisering av mennesker som står utenfor arbeidslivet i et nært samarbeid med NAV, våre eierkommuner og fylkeskommunen» i henhold til årsberetning 2022. Avigo har lokasjoner i alle eierkommunene og med daglig ledelse i Lillesand. Årsberetningen viser til målsettinger for 2023-2028 og disse kobles opp mot FNs bærekraftsmål samt resultatet av strategiprosessen som ble gjennomført det året. Der blir de viktigste satsingsområdene og hvilke prosjekter og tiltak som skal være virkemidlene innenfor disse satsingsområdene, presentert.

Fra årsberetningene er resultatet for Avigo som følger (millioner kroner):

År	2020	2021	2022
Samlet resultat	4,2	13,5	1,6

I henhold til årsberetning 2020-2022 har Avigo siden 2018 investert i fornying av maskiner og verktøy for å skape så reelle arbeidsplasser som mulig for arbeidstakerne. Det vil også bli en gradvis utskifting av fossile biler til el-biler. I 2022 oppgis det at likviditeten er noe anstrengt og at nødvendige tiltak settes inn i 2023.

I henhold til årsberetning for 2022 har selskapet 67 ansatte, derav 24 menn, og ni stillinger er deltidsstillinger. Avigo er en sertifisert bedrift i Likestilt arbeidsliv¹² og har spesiell oppmerksomhet omkring inkluderende arbeidsmiljø, rekruttering, heltidskultur, tilrettelegging, livsfase og likelønn. Selskapet er en IA-bedrift med bedriftshelsetjeneste fra Falck Helse Bedriftshelsetjeneste og har et arbeidsmiljøutvalg, Akan-utvalg og industrivern (beredskap mot uønskede hendelser). I henhold til årsberetning 2022 har selskapet internkontroll og følger relevant regelverk fra flere ulike aktører. Det er videre et mål om at sykefraværet skal være under 4 prosent, og sykefraværet for de siste tre årene er vist under¹³. Sykefraværet er innenfor målet i to av de tre siste år (tabell under), og det oppgis at det jobbes jevnlig med forebyggingstiltak og tilrettelegging.

År	Prosent
2020	3,4
2021	4,3
2022	3,8

I årsberetningene for de tre siste årene blir resultatene for de ulike tiltakene gjennomgått, og for arbeidsforberedende trening (AFT) kom 63, 58 og 58 prosent av deltakerne ut i jobb eller utdanning for hhv. 2020, 2021 og 2022. Dette er til dels betydelig høyere enn gjennomsnittet for medlemsbedrifter i bransjeorganisasjonen Arbeid og inkludering (bransje innenfor NHO Service og handel), der 42 og 49 prosent kom over til arbeid eller utdanning i hhv. 2020 og 2021¹⁴. For tiltaket Studier med støtte var resultatet at 66, 76 og 84 prosent av studentene oppnådde studieplanen eller ikke hadde behov for tiltaket i hhv. 2020, 2021 og 2022. I årsberetning 2022 blir også resultatet for tiltaket Tjenesten presentert, mens det for øvrige tiltak berettes hvor mange som har deltatt.

Revisjonen er forelagt flere dokumenter fra selskapet. Avigo har *etiske retningslinjer* (revisjonen er forelagt versjon datert 21. november 2021), der forhold som lojalitet, personlige interesser/fordeler, varsling, arbeidsmiljø og like muligheter, miljø mm. blir tatt opp, og en *rutine for innkjøp og avtaleinngåelse* (datert 6. september 2023). I sistnevnte går det gjennom viktige prinsipper og beløpsgrenser, menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, rutine ved opprettelse av ny avtale, rutine for oppfølging av eksisterende avtale mm. I forelagt *rutine for HMS arbeidet i Avigo* blir målene for selskapets HMS-arbeid presentert, ansvarsområder de ulike nivåene/rollene i selskapet blir gjennomgått og den overordnede planen for HMS-arbeidet i praksis blir vist i en figur.

Revisjonen er videre forelagt to Power point-presentasjoner, *Strategi Avigo 2023-2028* og *Handlingsplan 2023*. Strategi-dokumentet innleder med prosessen i arbeidet før analysen som ligger til grunn for strategien, blir gjennomgått. De strategiske målene som det munner ut i (også

¹² Likestilt arbeidsliv er en forskningsbasert sertifiseringsordning som gir arbeidsgivere både verktøy for internt mangfold- og likestillingsarbeid og et nettverk for læring og erfaringsdeling med andre engasjerte aktører. <https://agderfk.no/vare-tjenester/folkehelse-levekar-og-likestilling/likestilt-arbeidsliv/om-likestilt-arbeidsliv/>

¹³ Kilde: Styrets årsberetning 2020, 2021, 2022

¹⁴ <https://www.arbeidoginkludering.no/statistikk-og-forskning/nokkeltall/>

inkludert i årsberetning 2022) er alle knyttet til FNs bærekraftsmål. Avigos prioriterte satsingsområder for å oppnå de strategiske målene er å forebygge utenforskap ved å bygge mestring og kompetanse hos unge voksne, rekruttere mennesker utenfor arbeidslivet til varig arbeid eller utdanning og inkludere mennesker langt fra arbeidslivet gjennom tilrettelagt arbeid. For å oppnå disse målene, blir det skissert ulike virkemidler som fagkompetanse, relevante opplæringsarenaer, samarbeid mm. Handlingsplanen er delvis lik siste del i strategi-dokumentet, men det er mer spisset i omtalen av hvordan Avigo skal oppnå målene.

Avigos hjemmeside har en inndeling der man lett kan klikke seg videre avhengig av om man er jobbsøker eller potensiell arbeidsgiver. For jobbsøkere er informasjonen rettet mot hva Avigo kan tilby denne gruppen, og for arbeidsgivere går det særlig på hva det innebærer å samarbeide med Avigo og innenfor hvilke bransjer som Avigo har spesialiserte treningsarenaer. Det listes også opp en fyldig oversikt over alle samarbeidende virksomheter, private som offentlige.

Revisjonen er forelagt styreprotokoller for 2021, 2022 og for de tre første møtene i 2023 og alle dokumentene oppfyller lovkrav etter aksjeloven § 6-29 første ledd. I protokollene er vedtakene spesifisert og utfyllende der det er behov. Revisjonen vil liste opp mer spesielle saker som har vært behandlet i styret gjennom ovennevnte periode:

- Kjøp av aksjer i Aijob
- Konsernregnskap Avigo Holding AS
- Sammenslåing av Avigo og Jobbklar Norge AS
- Ny daglig leder i Avigo
- Avigo kommunale tjenester AS og samarbeid med eierkommuner
- Strategi 2023-28
- Enøk-tiltak solceller og støtte fra Enova
- Anbud for oppfølging og avklaring i Agder
- Økonomisk situasjon i Avigo Tre AS og Avigo kommunale tjenester AS
- Åpenhetslov og aktsomhetsvurdering

Daglig leder oppgir at det er forventninger fra kommunene om at selskapet skal bidra til å redusere levekårsutfordringer og utenforskap i kommunene. Hva gjelder tjenestene som Avigo leverer, så er det ingen kvantitative mål fra kommunene, men Avigo har i sin strategi og handlingsplan beskrevet følgende tiltak: Bistå eierkommunene og fylkeskommunen til å redusere utenforskap gjennom kommunetilpassede tiltak. Avigo har egne mål knyttet til tiltakene sine, f.eks. at AFT skal skrive ut 63 prosent til jobb eller utdanning (mål fra NAV er 50%).

Relatert til samfunnsansvar¹⁵, har Avigo etablert en bærekraftstrategi der bærekraftsmålene er innarbeidet i bedriftens strategi og tiltak, noe som betyr at selskapet er tett på bærekraftsmålene i den daglige driften. Daglig leder oppgir at sosial bærekraft er naturlig nok fundamentet i Avigo sitt arbeid, men selskapet har også stort fokus på miljø og har blant annet installert solcelleanlegg på taket, bytter løpende ut biler til elbiler, arbeider med kildesortering og planlegger også innstallasjon av et større varmepumpeanlegg. Videre har alle ansatte tariffavtale, jf. AIB-overenskomsten, og Avigo er sertifisert knyttet til prosjektet Likestilt arbeidsliv.

Daglig leder nevner at Avigo har etiske retningslinjer og er opptatt av dette. Etikk løftes i ulike former opp i møter, og man står ofte overfor etiske dilemmaer. Avigo bruker refleksjonskort, en

¹⁵ Samfunnsansvar kan forstås som hvilket ansvar bedrifter bør påta seg for mennesker, samfunn og miljø som påvirkes av virksomheten, jf. St.meld. 10, 2008-2009.

type dilemmatrening. Det var også en stor prosess i 2023 i forbindelse med Åpenhetsloven. Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, både internt og eksternt, var i fokus, og selskapet gjorde en omfattende risikovurdering og klassifisering av eksterne leverandører. Selskapet har publisert en aktsomhetsvurdering og har opprettet varslingskanaler, og alle nye leverandører skal gjennom en prosedyre før de kan levere til Avigo. Selskapet har også en «onboardingplan» som alle nye i Avigo skal gjennomføre.

Næringslivet er en sentral aktør på flere områder, ifølge daglig leder, og Avigo har mange deltagere i tiltakene som er ute på praksisplasser eller har fått jobb. Det er også viktig å få oppdrag fra næringslivet. Daglig leder oppgir at samarbeid med næringslivet fungerer svært bra, og de er veldig positive når Avigo tar kontakt knyttet til behov. Samarbeidet evalueres ofte av selskapets ansatte og selskapet, og det er evalueringer en-til-en. Det er videre møtepunkter gjennom året hvor Avigo inviterer inn de ulike aktørene.

Alle tiltak på vegne av NAV fungerer veldig bra, men man kan også brukes til mer hos kommunene (gjennom utvidet kommunal egenregi), oppgir daglig leder. I forhold til å utvikle opplærings- og mestringsarenaer, nevner daglig leder at Avigo i 2023 gjennomført en omfattende prosess og gjennom dette etablerte tydelige fagområder som skal være gode opplærings- og mestringsarenaer og arenaer som rommer et mangfold av deltagere fra de alle svakeste til de som har mulighet til å ta et fagbrev. Avigo har også som ambisjon å etablere et fagområde innenfor helse og omsorg.

Når det kommer til statsstøttereguleringen, oppgir daglig leder at Avigo kommunale tjenester har mulighet til å ha noe omsetning fra privat virksomhet. Selskapet er veldig opptatt av hvor grensen går her og har et prosjekt gående knyttet til rengjøring hvor man må ha oppmerksomhet omkring dette.

5.3 Vurderinger

I dette kapittelet vil revisjonen ta stilling til om Avigo oppfylder formålet sitt og om selskapet har iverksatt tiltak forenlig med kommunens eierforventninger. Men revisjonen går ikke nærmere inn på hvilke valg og prioriteringer selskapet gjør, eller i hvilken grad selskapet oppfylder kommunens mål og forventninger. Revisjonen vurderer at Avigo sine faktiske tjenester er i tråd med selskapets eget formål. Avigo tilbyr egne opplærings- og mestringsarenaer innenfor flere områder, og har også et samarbeid med flere bedrifter om dette. Selskapet har en aktiv holdning til dette ved å ha jevnlig kontakt med næringslivet og evaluere dette bidraget samt at kommunikasjonen mot eierkommunene om hva Avigo kan gjøre for dem fremstår som gode grep for å sikre at selskapet oppfylder formålet sitt. Selskapet jobber også med å utvikle kvaliteten og bredden i tjenestetilbudet.

Relatert til Grimstad kommunes generelle eierforventninger er det revisjonens vurdering at Avigo har iverksatt tiltak som oppfyller disse forventningene. Revisjonen anser at Avigo har en tydelig holdning til sin virksomhet med ambisjoner, mål og strategier. Arbeidet med strategien for 2023-28 går inn på nettopp dette, strategiene blir knyttet til FNs bærekraftsmål og selskapet setter dette i relasjon til den daglige driften. Revisjonen er videre av den oppfatning at Avigo har et bevisst forhold til etikk med retningslinjer, som tema i møter og gjennom dilemmatrening. Grimstad kommunes nye eierskapspolitikk har en forventning om at regelverket skal publiseres, og det kan revisjonen ikke se er tilfelle for Avigo. Videre jobber Avigo med mangfold, likestilling og inkludering, og en god indikator på dette er at de er sertifisert etter fylkeskommunens krav. Ansattes lønns- og arbeidsvilkår er også tydelig fremme etter revisjonens vurdering, bl.a. ved at

alle har tariffavtale, at det er en plan for alle nye i Avigo og at personer på tiltak i bedrifter følges opp og er inkludert i evalueringen av tiltakene. Selskapet har også miljørettede tiltak. Endelig anser revisjonen at Avigo har tiltak som imøtekommer Grimstad kommunes krav om at det skal gjøres løpende vurderinger av om selskapets virksomhet omfattes av regelverket for offentlige anskaffelser og statsstøtteregelverket.

Oppsummert er det revisjonens vurdering at flere av forholdene i avsnittet over indikerer at Avigo har en samfunnsansvarlig forretningsdrift slik Grimstad kommunes eierforventninger legger opp til.

6 Revisjonens konklusjon

Revisjonen har i denne eierskapskontrollen gjort vurderinger av hvorvidt Grimstad kommune har en tilfredsstillende eierstyring av Avigo i henhold til foreliggende krav og hvorvidt selskapets virksomhet er i tråd med kommunens intensjon og formål med eierskapet.

Det er revisjonens konklusjon at Grimstad kommune ikke fullt ut fulgte de krav og anbefalinger som ligger til lov, eierskapsprinsipper og KS-anbefalinger når det gjelder utøving av eierstyring overfor Avigo i forrige periode, men eierskapspolitikken som er etablert i inneværende periode, legger et svært godt fundament for god eierstyring i periodene som kommer. Revisjonen vil fremheve at ordfører sitter i generalforsamling, og det synes som eierorganet får god rapportering fra selskapet. Likeledes fremstår styret kompetent. Men revisjonen vil også peke på enkelte svakheter i forrige periode. Det ble ikke behandlet en eierskapsmelding, det ble ikke utviklet eierstrategi for Avigo, styremedlemmer fikk ikke opplæring ved starten av sitt verv og rapportering til formannskap og kommunestyre fremstår mer tilfeldig. Revisjonen ser også at det er visse forskjeller mellom Lillesand og Grimstad kommunes eierskapsprinsipper/-forventninger, men de synes ikke å stå i veien for et godt samarbeid.

Basert på forelagt dokumentasjon, konkluderer revisjon med at Avigo driver sin virksomhet i henhold til de forventningene og eierskapsprinsippene kommunen har fastsatt. Selskapet har tydelige tiltak i forhold til samfunns- og miljøhensyn og en bevissthet knyttet til regelverk om statsstøtte og anskaffelser. Det er opprettet gode kommunikasjonslinjer mot flere nivåer i kommunen, noe som vil bidra til måloppnåelsen. Revisjonen vil også peke på at tiltaket om en felles eierstrategi fra eierkommunene vil gjøre det tydeligere for kommunene og selskapet hva hensikten er med Avigo.

7 Kommunens og selskapets uttalelse

Ordførers uttalelse:

Eierskapskontrollen av Avigo Holding AS synes slik jeg ser det å gi et riktig bilde av Grimstad kommune sin eierstyring med selskapet. Slik det også fremkommer av rapporten er det gjort noen grep for å forbedre eierstyringen generelt i kommunen, noe som vil forbedre forvaltningen av kommunens ulike eierskap.

Vennlig hilsen
Beate Skretting
Ordfører

8 Litteratur

LOV 1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)

FOR-2004-06-15-906 Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

LOV-1997-06-13-44 Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)

Norsk by- og regionforskning (NIBR) Rapport 2015:1. *Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap*

KS-rapport 2020. *Anbefalinger og eierstyring, selskapsledelse og kontrollsak, 2019-2023*

NKRF. Praktisk veileder. *Selskapskontroll – Fra A til Å*

RSK 002 Standard for eierskapskontroll, fastsatt av Norges kommunerevisorforbund

Brønnøysundregistrene (Brreg.no). Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret

Fra kommunen:

Eierskapsmelding 2018 (PDF)

Eierskapspolitikk for Grimstad kommune – perioden 2023-2027 (PDF)

Saksfremlegg formannskap og kommunestyre, Overordnet eierskap og eierskapsmelding 2018, Arkivsak-dok. 18/7543-6, (PDF)

Saksprotokoll Eierskapsmelding 2018 formannskap og kommunestyre, Arkivsak-dok. 17/481 (PDF)

Saksfremlegg og saksprotokoll formannskap og kommunestyre, Forkjøpsrett av aksjer i Avigo AS, Arkivsak-dok. 18/9129 (PDF)

Saksprotokoll Forkjøpsrett av aksjer i Avigo AS formannskap og kommunestyre, Arkivsak-dok. 18/9129 (PDF)

Saksfremlegg og saksprotokoll formannskap og kommunestyre, Organisering av nærings- og eiendomsutvikling, Arkivsak-dok. 22/5585 (PDF)

Saksfremlegg og saksprotokoll formannskap og kommunestyre, Prinsipper for valg av styremedlemmer i hel- og deleide kommunale virksomheter, Arkivsak-dok. 23/10233-1 (PDF)

Fra selskapet:

Styrets årsberetning 2020 (PDF)

Styrets årsberetning 2021 (PDF)

Styrets årsberetning 2022 (PDF)

Styreinstruks Avigo 2019 (PDF)

Avigo Overordnet rutine for HMS arbeid 2023 (DOCX)

Etiske retningslinjer Avigo (DOCX)

Rutiner for innkjøp og avtaleinngåelse Avigo (DOCX)

Handlingsplan 2023 (PPTX)

Strategi Avigo 2023-2028 (PPTX)

Presentasjon Eiermøte 2021 (PPTX)

Presentasjon Eiermøte 2022 (PPTX)

Presentasjon Eiermøte 2023 (PPTX)

Protokoller og møtedokumenter generalforsamling 2021-2023 (PDF)

Protokoller og møtedokumenter styremøter 2021-2023 (PDF)

Årsregnskap med noter 2020-2022 (PDF)

9 Vedlegg

Spørsmål til Eierrepresentant

Eierskapskontroll Avigo Holding AS

1. Opplevs selskapets organisering som hensiktsmessig ift. formålet?
2. Hvordan blir selskapets aktiviteter, prosjekter og eventuelt endringer av disse, rapportert til eierkommunen? (hvordan kommuniserer styret til generalforsamlingen?)
3. Fungerer dagens rapporteringsrutiner hensiktsmessig slik at det oppleves som tilfredsstillende for å ivareta eierstyringen?
4. Hvem følger opp eierskapet til selskapet? Og rapporteres det noe videre fra kommunens representant(er) og tilbake til noen forumer i kommunen?
5. Er det noen eieroppfølging av selskapet utover deltakelse på generalforsamling og evt. rapporteringsrutiner?
6. Har kommunen utformet egen eierskapsstrategi for selskapet?
7. Har eierne definert egne strategier/retningslinjer for styret eller administrasjonen?
8. Har kommunen foretatt en vurdering av sitt eierskap / selskapet med hensyn til drift, økonomi eller misligheter?
9. Har kommunedirektøren noen rolle ifm. oppfølging av selskapet?

Spørsmål til styremedlemmer

Hei,

Sørlandet kommunerevisjon gjennomfører nå en eierskapskontroll av Avigo Holding AS på oppdrag fra kontrollutvalgene i Grimstad, Lillesand og Birkenes kommuner. I henhold til KS'

anbefalinger om eierskap og kommunenes eierskapsprinsipper skal styremedlemmer få nødvendig opplæring/kursing. Revisjonen har da noen spørsmål til styremedlemmene i Avigo:

1. Har du fått opplæring i styrearbeid ved starten av ditt styreverv?
 - a) Hvis ja, var opplæringen nyttig for deg? Hva kan eventuelt bli bedre?
 - b) Hvis nei, utdyp gjerne hvorfor ikke.
2. Har det vært annen kompetanseheving for styremedlemmer så lenge du har sittet i styret?